

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opuscula Spiritiva - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae Christianae. III. Manuctio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De Sacrificio Missae. VI. De Discretionem Spirituum ... Operum Eminentiss. Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Cap. IX. De Superbia, Ambitione & inani Gloria. Icon Superbi. Dignitatum vanitas, & pericula. Tumoris mala, & alexipharmaca.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

CAP. IX. *De Superbia, Ambitione & inani gloria. Icon
superbi. Dignitatum vanitas & pericula. Tumoris
mala & alexipharmaca.*

I. **S**uperbia, ambitio, & inanis gloria cognata sunt vitia, è quibus tanquam Oceano omnium malorum flumina oriuntur. Nam cum sibi pro fine propriam excellentiam proposuit homo, huc omnia dirigit, spreto Dei cultu, neglectâ hominum reverentiâ. Et si illi aditus ad gloriam non patet nisi per scelera: per scelera ad gloriam ibit; viamque sibi ad prætentum decus aperiet, per dolos & fraudes, proximique ruinam & cædem. Superbus Deo odibilis, humano generi intolerabilis, omnia studia & opera sua ad captandam hominum laudem inflectit. Se gradu potiori dignum putat, sibi que in illo maximè complacet. Majora viribus temerè aggreditur, omnibus negotiis se ultrò ingerit, se ipsum impudenter extollit, cæteros aspernatur. Callide simulat humilitatem, ut à se removeat ambitionis suspicionem. De gradu dejectus omnia querelis implet, suscitaturque rixas & odia. Erga inferiores ferum se & truculentum exhibet: erga superiores assentator est quovis mancipio timidior & obsequentior. Bona, si quæ habet, non Deo, ut par est, sed sibi arroganter attribuit. Affectat in omnibus videri, deque rebus altissimis, quas ignorat, quasi ex propria experientia subtiliter differit. Aliorum facta curiosè inquirit, temerè judicat, severè damnat: auget vitia, laudem imminuit. In sermone & incessu fastum quemdam præ se fert aliorumque contemptum. Odit correctionem, respuit consilia, monitis non acquiescit. Bona sibi opinatur adesse, quibus caret: & quæ habet multò majora sibi fingit, quàm sint. Ideò indignatur & ad pessima quæque flagitia se dejicit, si cæteris tanquam dignior non præferatur, si se & sua negligi suspicetur. Fluctuat cor ejus perpetuis motibus, quia cum honor quem cupit, in aliena sit potestate, necesse est illum turbidis affectibus conti-

nuò agitari. *Initium omnis peccati est superbia.*

2. Pone in statera, si sapis, & compara cum minima æternæ felicitatis particula quæcumque tibi optanda in hoc sæculo videntur, regna, imperia, orbem denique totum; excutiet illa suo pondere mundum universum cum pompis suis, tanquam folium, quod vento rapitur. Erige te ergò ad æterna & te dignum fac cælo, cui natus es. Excute superbas tuæ excellentiæ cogitationes & te veris bonis metire. Si te Cæsar adoptasset in filium, quis ferret supercilium tuum? Nunc autem Dei filius es, Christi sanguine redemptus: cur non cogitas originem tuam? cur te abjicis ad terrena tuo genere prorsus indigna? Ad Cæli & siderum dominatum te vocat Pater: ad possessionem semper duraturam. Hic ingentes sume animos, hâc promissione extollere, ab hoc Patre nobilitatem tuam jacta, ad ejus similitudinem mores tuos compone. Hæc est via, quæ ad veram gloriam perducit.

3. Quid sunt sceptræ? quid coronæ? Fulgidæ compedes & clara miseria, quæ si plenè hominibus nota esset nunquam de folio litigarent. Plura essent regna, quàm reges. Magna servitus est, magna fortuna. Isti, quos vulgus beatos censet, longè aliter de se sentiunt: nam gravior ipsis incumbit felicitas, quæ graves illos populo reddit. Tunc laudant otium lene & sui juris. Tunc odio est illis fulgor, quem priùs admirabantur. Tunc attoniti & tremantes de terrenorum vanitate philosophantur. Tunc mortem formidant & tremendum Dei judicium, ante cujus conspectum nihil proderit tanto studio quæsita dignitas, tot parta sudoribus & empta sanguine. Sic igitur vive, ut securum te inveniat illud tribunal. Qui nunc humiliatur, tunc exaltabitur.

4. Insanis, si te putas adeptâ dignitate securum & quietum fore. Quod olim licuit, jam non licebit: minor licentia in magnis est. Quò altior fueris, eò magis vitia tua apparebunt. Non latet qui in fastigio est. Si qua tibi olim tranquillitas fuit, jam periit. Nullum tibi secretum

liberum erit: nullum poteris diem ex arbitrio tuo dispo-
nere. Magni sunt ex alto casus. Frustra requiem ibi
quæris, ubi omnes periculum, & laborem, multi mise-
rum vitæ exitum invenerunt. Non capiunt securas dapes
regiæ mensæ. Auro & gemmis bibuntur toxica. Quot
Reges proprio sanguine solium purpurarunt? Lubrica in
summo statio est, pendula omnia & præcipitio proxima.
Tutiùs itur per plana. Quàm magnus admirantium &
plaudentium numerus, tam magnus invidentium est.
Quanti ibi insidiantium acervi & oppugnantium? Quàm
intuta omnia & suspecta? Non servis fides, non amicis,
non filio, non fratri. At humi jacentem domum non intrant
scelera. Securus vivit qui latet. Nullum timet, quem ne-
mo timet.

5. Si equum videres, aut canem inter cætera suæ spe-
ciei individua principatum assumere, numquid risum co-
hibere posses? Tu verò majori cachinno dignus es, si su-
per reliquos homines te extollis, quòd ditior aliis, seu
potentior sis. *Quid superbis terra, & cinis?* Nemo efferi
potest nisi ex proprio bono. Quod est autem tuum bonum,
si omnia à Deo accepisti? Nihil tuum nisi peccatum.
Quod si omnia accepisti, illi redde gloriam, qui tibi bo-
na sua largitus est. Numquid equus equo præfertur, quia
multum pabuli habet & multum hordei, quia frænum
aureum & gemmara ephippia? Nequaquam; sed qui
celerior est alium antecellit. Ita homo, ni stultus sit,
gloriam ex eo non quæret, quod est extra se: Sed melior
inquis, sum & nobilior cæteris. Si hoc dicis, omni ho-
nore indignus es, quia nemo dignè honoratur, nisi vir
bonus, qui honorem spernit & gloriam. Vera nobilitas
nescit extolli & ubi vitæ splendor est, ibi quoque mode-
stia reperitur. Maxima sublimium gloria est, quàm maxi-
me se submittere.

6. Cognosce conditionis tuæ imbecillitatem, metire
corpusculum tuum, multa reperies in te ob quæ deprimi
debeas, nihil quo possis extolli. Noli Geometras &

Philosophos spernere, omnis terra punctum est. Quàm miserè desipis, si regna in puncto statuis & dividis dominationes. In parvo nemo magnus. Hæc terra, quam tumido incessu premis, mox te premet: nec ampliùs ex ea possidebis, quàm frigidis & putrescentibus membris occupabis. I nunc & in hoc nihilo magna & immortalia ædifica. Hic furores tuos, hinc elatam exerce insolentiam. Dilata hinc cupiditates tuas, hinc acies, hinc bella molire. Cum multum insanieris, serò tandem cognosces quàm vana dignitatum nomina, quàm fallaces honorum tituli fuerint. Vitreum est quicquid hinc lucet, dum splendet frangitur. Magnæ arbores diù crescunt, unâ horâ extirpantur.

7. Magnum superbiæ irritamentum præcidisti, si lateas. Nemo oculis suis lautus est, nec paucorum quidem & familiarium, sed apparatus vitiorum suorum pro modo turbæ spectantis expandit. Quis eam, quàm nulli ostenderet, induit purpuram? Quis posuit secretam in auro dapem? Quis sub umbra rusticæ arboris luxuriæ suæ pompam solus explicuit? Ambitio scenam desiderat, nec ullibi potentiùs vires suas exerit, quàm inter hominum laudes. Apis si mel fecit, equus si cucurrit, arbor si fructum protulit, nihil ultra quærunt: homo plausum desiderat, digitoque monstrari, & dici, Hinc est. Sed si attentius consideraveris, qui sunt isti, à quibus optas laudari, nihil facilius quàm vulgi plausum contemnes. Homines vani & mutabiles sunt, quos sæpè dicis insanire, qui se omni horâ amentia damnant & sua sæpè reprobant consilia. Brevis vita est & laudantis & ejus qui laudatur; fitque id in angulo terræ, quæ punctum est; ac ne ibi quidem omnes consentiunt, nec quispiam sibi ipsi. At magnum est laudari à posteritate. Ab his nimirum quos neque vidisti, nec unquam videbis. Cur non doles te non fuisse laudatum ab his, qui ætatem tuam antecesserunt? sed finge immortales eos fore, qui tui recordabuntur, tuique futuram immortalem memoriam: quid hoc tibi mor-

tuo proderit? quid prodest vivo? Sæpè laudaris ubi non es & cruciaris ubi es. Pretium cuiusque rei in ipsa est; nec melior fit, si laudetur; nec deterior si laude careat. An sol, si desint spectatores, de luce quidpiam amittit? An carebit dulcedine ficus, flos venustate, gemma nitore, nisi encomiis celebrentur? Magnum argumentum est animi ab altiori sede venientis laudes hominum aspernari & seipso contentum esse. Laudes perdis, si desideras: nam quid laudabile in te est? quanta est fragilitas tua, quanta miseria, quanta salutis tuæ incertitudo? Servus inutilis es, etsi omnia feceris, quæ præstare teneris. Quâ verò fronte audebis dicere te omnia fecisse quæ debes? Time igitur ne intus non sis quod foris diceris: & cave ne ea laudentur in te, ob quæ ipse displices tibi. Redde Deo: quæ ab ipso habes, esse, vivere, intelligere: nihil supererit tibi nisi peccatum. Nihil ergo cum sis, de nihilo gloriari non potes. Incipies esse aliquid, cum te nihil esse cognosces.

CAP. X. De totius corporis, sensuumque exteriorum moderatione. Quantum corpori indulgendum. Castiganda oculorum licentia. Vestium luxus damnatur.

I. Hanc sanam & salubrem vitæ formam teneto, ut corpori tantum tribuas, quantum valetudini satis est. Durius tractandum, ne animo male pareat. Indulgendum illi non serviendum. Cibus famem sedet, potio sitim extinguat, vestis arceat frigus, domus munimentum sit adversus injurias temporum: ad alia, quæ inutilis labor veluti ad ornamentum adjecit, subsiste pavidus & time, his enim insidiæ adversus animam parantur. Omne honestum vile est ei, cui nimis carum est corpus, qui pro illo nimium timet. Major es, & ad majora genitus, quam ut sis vile mancipium corporis tui; quod equidem non aliter respicere debes, quam ut vinculum animi & libertatis. Vir probus & sapiens ejus curam habet, non tanquam propter ipsum vivat, sed quia sine illo non potest. Corpus